

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



Збірник наукових праць
Економічні та юридичні науки

2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Секція: Економічні науки



Збірник наукових праць
ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Материнська О.А., Ронівець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ	81
Материнська О.А., Ронівець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ	86
Материнська О.А., Ронівець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ	92

Вінниця – 2015

УДК 332:338.432

ББК 65.9 (4УКР) 32 + 65.049 (4УКР)

Е-45

Економічні та юридичні науки: Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету – Вінниця, ПП «ТД «Едельвейс і К», 2015. – 205 с.

У збірнику висвітлено наукові та виробничі аспекти економічних та правових відносин у галузях економіки.

Для студентів, аспірантів, науковців, працівників галузей економіки та юриспруденції, державних органів управління – всіх, хто цікавиться проблемами економіки та права.

Матеріали наукових статей Збірника наукових праць «Економічні та юридичні науки» ВНАУ розглянуто і схвалено на засіданнях Вчених рад: економічного факультету протокол № 6 від 24.04.15 р.; факультету менеджменту та права протокол № 9 від 20.04.15 р.

Головний редактор: Шпикуляк О.Г., доктор економічних наук, професор.

Заступники головного редактора: Лепетан І.М., кандидат економічних наук, доцент (Секція: Економічні науки); Омельчук В.А., доктор юридичних наук, професор (Секція: Юридичні науки).

Відповідальний секретар: Логоша Р.В., к.е.н., доцент.

Редакційна колегія: Баклан О.Д., доктор юридичних наук, професор; Берлач Н.А. доктор юридичних наук, професор; Буреннікова Н.В., доктор економічних наук, професор; Галунько В.В., доктор юридичних наук, професор; Гиренко І.В., кандидат юридичних наук, доцент; Гуцаленко Л.В., доктор економічних наук, професор; Калетнік Г.М., доктор економічних наук, професор, академік НААН; Кіндюк Б.В., доктор юридичних наук, доктор географічних наук, професор; Козловський С.В., доктор економічних наук, професор; Коляденко С.В., доктор економічних наук, професор; Курило В.І., доктор юридичних наук, професор; Ладиченко В.В., доктор юридичних наук, професор; Левчук К.І., доктор історичних наук, професор; Мазур А.Г., доктор економічних наук, професор; Мельничук О.Ф., кандидат юридичних наук, доцент; Мулик Т.О., кандидат економічних наук, доцент; Панталієнко П.В., кандидат юридичних наук; Печуляк В.П., доктор юридичних наук, доцент; Правдюк Н.Л., доктор економічних наук, професор; Прутська О.О., доктор економічних наук, професор; Світличний О.П., доктор юридичних наук, доцент; Тимкова В.А., кандидат філологічних наук, доцент; Ціхановська В.М., кандидат економічних наук, доцент; Шаманська О.І., кандидат економічних наук, доцент.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Вінницький національний аграрний університет, 2015

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

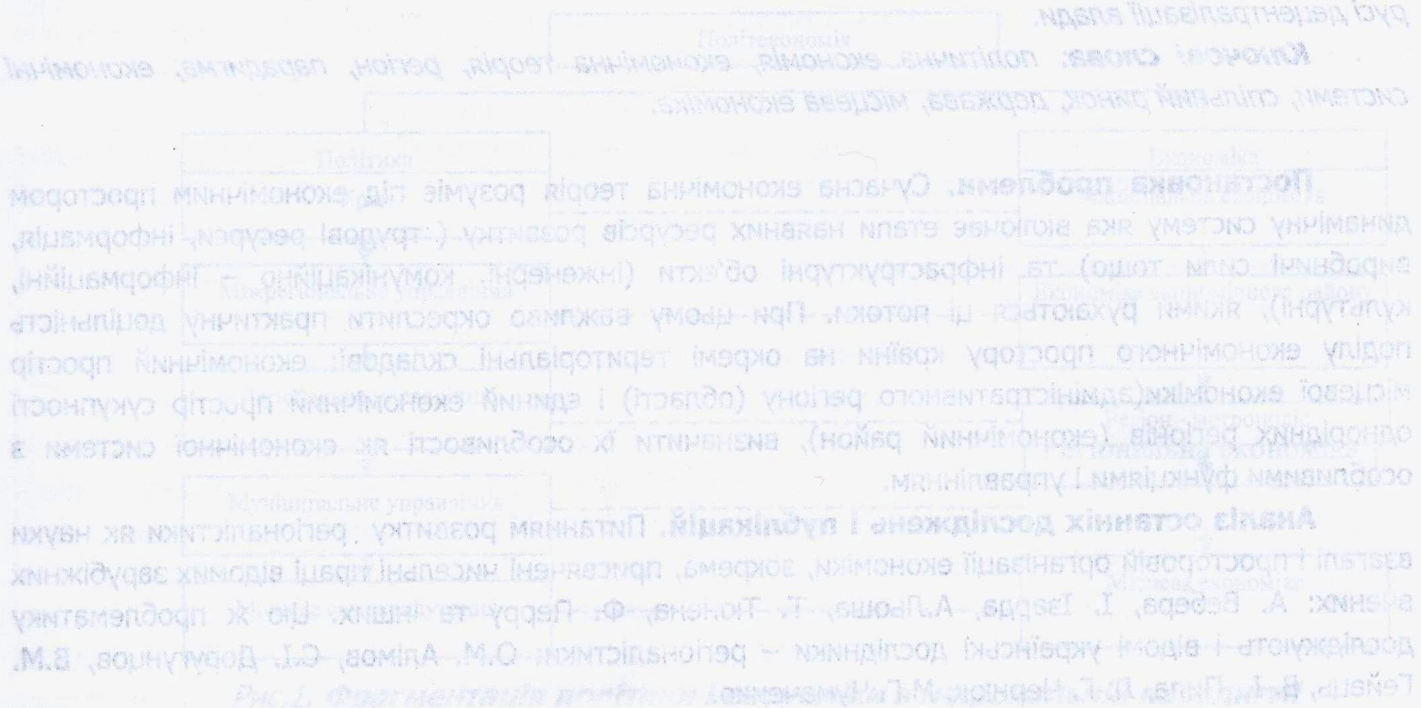
Мазур А.Г., Мазур С.А. НАУКОВО – ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ.....	8
Материнська О.А., Базюк С.А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	17
Мамалига С.В., Гнатюк В.О. МАРКЕТИНГ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	22
Материнська О.А., Грушелевич О.А. АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	27
Іщенко Я.П., Заверуха Т.Ю. РОЗВИТОК ФОРМ (СИСТЕМ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ.....	32
Гуцаленко Л.В., Іванова О.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ.....	37
Скорук О.П., Козак Л.А. АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	43
Материнська О.А., Мазур Ю.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	47
Прутська О.О., Наварчук Я. Л. САНАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ	53
Шевчук О.Д., Павленко О.Ю. СТАН ТА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	59
Січко Т.В., Поважук Д.О. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ.....	65
Материнська О.А., Потапова І. В. ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ.....	70
Руда О.Л., Рожицька А.Є. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ.....	76
Волонтир Л.О., Рожицька А.Є. АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ.....	81
Материнська О.А., Романець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ.....	88
Руда О.Л., Скоропад В.В. ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР В УКРАЇНІ. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	92

Недбалюк О.П., Ткаченко І.М. РОЛЬ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	97
Тарасова І.І., Ткаченко О.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	105
Кіреєва Е.А, Шинкарук Т.О. ДЕРЖАВНИЙ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ – ШЛЯХ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	111
Ролінська А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	116
Ярова Ю.М. ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ.....	120
Скорук О.П., Соловійова О.В. РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА З ВИКОРИСТАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.....	126
Скорук О.П., Боровський Б.Л. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В СВІТІ І УКРАЇНІ.....	129
Алексєєва О.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РИНКУ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	134
Феняк Л.А., Немеш Г.С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОГО КОШИКА В УКРАЇНІ.....	138

Секція: Юридичні науки

Курило В.І., Омельчук В.А. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ-АГРАРНИКІВ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	143
Оверковська Т.К. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ.....	150
Гель А.П. ІНСТИТУТ ЗМІНИ УМОВ ТРИМАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	157
Ковальов Д.В., Пономаренко А.Б. ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА.....	164
Пипяк М.І., Білан А.Л., Шкринда О.М., ПРАВОВА ОХОРОНА ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В УКРАЇНІ.....	169

Опольська Н.М., Білоконь О.Г., МЕЖІ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА НА ТВОРЧИСТЬ	174
Письменна О.П., Ванжула О.М., ДОГОВІР РЕНТИ: ІСТОРИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	178
Головчук В.А., Левченко А.О. ВАЖЛИВІСТЬ ДОКАЗІВ І ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	183
Письменна О.П., Савчук Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОСЕРЕДКІВ	187
Письменна О.П., Цимбалюк Т.А. ПОРІВНЯННЯ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ ТА ДОГОВОРУ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ	191
Мельничук М.О., Чумак Ю.А. АВТОРСЬКЕ ПРАВО В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ ТА СПОСОБИ ЗАХИСТУ	196
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ	200



*Opolska N. M., C.L.S., associate Professor,
Bilokon O.G., student
Vinnitsa national agrarian University*

THE LIMITS OF THE SUBJECTIVE RIGHT TO CREATIVITY

The article analyzes the different theoretical research category "subjective right to creativity", the boundaries of subjective right to creativity and describes restrictions on creativity. Defined spheres of society, which can be installed prohibition or restriction on holding a certain kind of creative activity, highlights the limitations set by the state on the right to creative activities considered legal acts of Ukraine, providing for restrictions on creativity. Highlight restricting freedom of creativity that which contains calls for the elimination of Ukraine's independence, the constitutional order by force, which contains elements of pornography, erotic products and products containing elements of violence, have restrictions on dissemination of creative products which: demeans the person, promotes ignorance, disrespect for parents and promotes bad habits.

Key words: *subjective right, the limits of subjective rights, creativity, subjective right to creativity, the right to limit creativity, intellectual property.*

УДК 347.464(088.4)(091)

ДОГОВІР РЕНТИ: ІСТОРИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

*Письменна О.П., к.ю.н., доцент,
Ванжула О.М., студентка,
Вінницький національний аграрний університет*

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що договір ренти є самостійним видом договорів, направлених на передачу майна у власність. Від інших договорів цієї групи він відрізняється обсягом та особливим характером відносин, що складаються між сторонами.

Предметом договору ренти, з одного боку є майно, яке відчужується від договору ренти, а з іншого- сама рента, яка виплачується її одержувачеві. Сторонами договору ренти є одержувач ренти і платник ренти, якими згідно її ст..773ЦК можуть бути як фізичні, так і юрдічні особи.

Законодавство не встановлює, яке саме майно може бути предметом договору ренти. Отже, за договором ренти може передаватися будь-яке рухоме і нерухоме майно, а говорити мовою Закону «Про оподаткування прибутку підприємств» - будь-які матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, в отриманні яких зацікавлений платник ренти.

Ключові слова: *договір ренти, рента, рентний дохід, безстрокова рента, довічна рента, викуп ренти, емфітевзис.*

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що сучасна ситуація в Україні навколо франчайзингових відносин вже позначена високим рівнем конфліктності між сторонами цього договору. Складна правова природа цих договірних відносин потребує ретельного розгляду змісту

франчайзингових договорів, особливо їх предмет, інших істотних умов.

Питанню історичного розвитку рентних договорів з сучасних цивілістів приділяють увагу М.П. Апанасюк, О.М. Великорода, Г.М. Голикова, В.С. Ем та ін. Також цій проблемі частково присвячені праці ряду науковців радянського та дореволюційного періоду К.Н. Анненкова, І.О. Базанова, Й. Л. Брауде, Н.Г. Вавина, Д.Д. Гримм, Д.В. Дождева, П.Л. Карасевича та ін.

Об'єктом дослідження виступають історично-правовий розвиток договору ренти та цивільно-правові рентні відносини. **Предметом** дослідження є договір ренти. Цивільне законодавство, яким регулюється порядок його укладання, виконання зміни та припинення, вітчизняна та зарубіжна література.

Проблема виникнення та становлення інституту ренти в певній мірі мало досліджувалась в сучасній цивільно-правовій літературі. На явність зазначених проблем обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою статті є дослідження еволюції розвитку рентних правовідносин у вітчизняному та зарубіжному законодавстві та встановлення передумови їх виникнення.

Договір ренти є самостійним видом договорів, направлених на передачу майна у власність. Від інших договорів цієї групи він відрізняється обсягом та особливим характером відносин, що складаються між сторонами. Об'єм зустрічного задоволення, що належить одержувачу ренти за договором, носить невизначений характер, оскільки зобов'язання по виплаті ренти діє або безстроково, або на строк життя одержувача (за договором довічного утримання (догляду)). Таким чином договір ренти відноситься до групи алеаторних (ризикових) договорів. Елемент ризику, що приймається кожною з сторін в силу укладення договору, полягає у вірогідності того, що або один, або другий контрагент фактично отримає зустрічне задоволення меншого об'єму, ніж ним самим надане. Характерною особливістю договору ренти є те, що майно, яке передається під виплату ренти, одразу ж переходить у власність платника ренти, який вправі відчужувати його одразу ж після отримання, за винятком спеціально обумовлених у законі або договорі випадків. А одержувач ренти взамін переданого ним за договором майна отримує довгострокове зобов'язання з боку платника по виплаті ренти.

Рентні договори, які нагадують сучасну правову конструкцію, відомі з середніх століть. У літературі згадуються дві основні причини виникнення договору ренти в європейському законодавстві. На думку відомого французького цивіліста Л. Ж. Моранд'єра, одною з них була нестача готівки — обставина, що привела до появи ренти нерухомості (рентної оренди). Вчений писав, що «власник, який бажав продати своє нерухоме майно, легше знаходив набувача, який бажав виплатити йому вічну ренту, ніж такого, який би погодився сплатити капітальну суму, бо достатку готівки не було». Іншу причину появи ренти Л. Ж. Моранд'єр бачив в тому, що «церква, так само як і світське законодавство, забороняла процентні позики, які клеймилися як лихварські». На його думку, «це була сором'язлива заборона, і люди ухитрялися її обходити. Зокрема, для цього користувалися договором про встановлення ренти. Позичальник, який одержував капітальну суму, приймав на себе не обов'язок сплачувати відсотки на цю суму і повернути її, а невизначений обов'язок виплачувати кредиторі щорічну ренту» [1, 8]. Проте історичний підхід і аналіз літературних джерел дає підставу вважати, що правовідносини, схожі на рентні, були поширені ще в стародавні часи. Договори, які віддалено нагадують рентні, з'явилися ще за часів Стародавнього Риму. А пізніше були вже рецеповані країнами Європи. Йдеться, звичайно, про такий вид сервітуту, як емфітевзис.

З цього приводу Д. Д. Гримм вказує на те, що, крім тимчасових сервітутних прав, існували

права на володіння і користування чужими, по праву, речами — головним чином, земельною власністю, перехідними по спадку, позбавити яких повний власник інших осіб не мав права [3, 110].

Аналізуючи вищевказані правовідносини, необхідно відмітити, що основна відмінність рентних договорів від договору емфітевзису полягає в тому, що при емфітевзисі плату платить володілець власнику, а при рентному договорі ренту платить власник майна одержувачу ренти. Але треба зауважити, що якщо більш детально розглянути вказані правовідносини, то фактично емфітевта мав права не користувача, а власника земельної ділянки. Тому можна дійти висновку, що вони нагадують рентні правовідносини, в яких юридично лімітовано право власності на предмет договору.

Крім цього, згодом, з точки зору В. В. Залеського, емфітевзис отримав особливе значення у середні століття, став моделлю для конструкції феодалної власності [5, 211].

В середні століття договір ренти мав два види залежно від джерела походження — рента з нерухомого майна та рента з капіталу, яка з'явилася пізніше.

Договір ренти з капіталу з'явився у Франції на початку XIII століття теж як наслідок заборони церкви надавати капітальні суми під відсотки. Згідно з вказаним договором, кредитор передавалася капітальна сума під виплату ренти, яку він міг повернути у будь-який час. У забезпечення боржник виділяв частку свого майна без передачі її кредиторі. Просте позикове зобов'язання з'явилося тільки на початку XVI століття [6, 182-188].

Щодо історичного походження рентних відносин в Росії, то треба зазначити, що подібні правовідносини щодо користування земельними ділянками на Русі, схожі на європейські, стали з'являтися к X століттю.

На Русі в правді Ярослава, відомої по запису початку XI століття, який за змістом належить до більш раннього часу — к X і частково до IX століття, йдеться про мужів-лицарів, які володіють не тільки своїми кінями, зброєю і платтям, але і челяддю. Стосовно відносин між ними можна дійти висновку, що вони будуються на принципі відробіткової ренти. Аналогічні приклади можна зустріти в Правдах хронологічно наступних за Стародавню.

Необхідність безпосереднього примушення пояснюється формою ренти — відробіткова, відповідна недостатності державного апарату [5, 469]. Проте тут же виникають і розвиваються нові форми ренти. Ярослав в 1031 р. посадив своїх полонених на річці Росі. У пізніших джерелах видно, що полонені Ярослава і їх нащадки живуть на цій землі і обробляють її, в першу чергу, на користь князя. Очевидно, тут застосовувалися принципи ренти продуктами [6, 13].

Прикладом існування схожих з рентними правовідносин на Русі, які існували в XIV столітті, можуть також служити виплати на користь держави або громадських установ та виплата довічної ренти, яку одна сторона виплачує іншій у зв'язку з нерівним розподілом маєтку.

Значно пізніше у французькому законодавстві з'являється ще один вид рентних правовідносин, а саме — державна рента. Остання являла собою договірні правовідносини, за якими держава була зобов'язана виплачувати періодичні платежі (раз на рік чи частіше) на визначений капітал, без обов'язку повернути останній. Щодо такого різновиду рентних відносин, як договір довічного утримання, то він виник у результаті існуючого звичаю передавати рухоме та нерухоме майно церкві в обмін на забезпечення свого утримання у вигляді довічної ренти.

Аналізуючи виникнення рентних відносин в Україні в зазначений вище період, перш за все, слід зазначити, що їх розвиток мав досить специфічний характер. Це пояснюється тим, що одна

частина України входила до складу Австро-Угорщини, а інша – належала Російській імперії.

У ЦК РРФСР 1922 р., як і в інших актах цивільного законодавства того часу, договірні моделі, подібні до договору ренти, були відсутні через причини ідеологічного порядку: ніяке лихварство не допускалося взагалі. Разом з тим вже в роки непу почастішали випадки укладення договорів продажу житлових будівель під умовою надання продавцю довічного утримання. Такі договори неодноразово розглядалися судами [7, 8].

Точка зору судів при цьому легко вгадується у роз'ясненні відділу НКЮ № 1103 від 12 жовтня 1923 р., в якому щодо передачі житлових будов під надання утримання продавцю покупцем сказано, що «або ця операція удавана, прикриваючи фактичне дарування, або вона явно не вигідна для однієї із сторін і примушує підозрювати лихварський елемент» [8, 112-113].

14 вересня 1925 р. Пленум Верховного Суду РРФСР, посилаючись на ст. ст. 130, 180 ЦК РРФСР 1922 р., визнав, що договори продажу будов під умовою надання продавцю довічного утримання недійсні як договори без встановлення платежу і купівельної ціни. Разом з тим Верховний Суд РРФСР констатував, що «виходячи з побутових економічних умов періоду, що переживається, судам доводиться в окремих випадках визнавати такі операції, зокрема в селі, дійсними, оскільки їх розірвання завдало б шкоди слабкій стороні, що є продавцем» [1, 137].

Таким чином, цивільний кодекс УРСР 1922 р. не згадував інституту довічного утримання. Проте нотаріальна Інструкція УРСР від 17 листопада 1928 р. у ст. 120 дозволяла у договір дарування вміщувати пункт про обов'язок особи, яка одержала дар, утримувати дарувальника або третіх осіб до смерті та забезпечувати дане зобов'язання, капіталізуючи накладення арешту на майно [20, 147]. Це була перша згадка про інститут довічного утримання у нашому законодавстві. Але 1 серпня 1940 р. директивним листом НКЮ УРСР названа стаття змінена. Цим документом було прямо заборонено вносити у договір дарування пункти про зобов'язання утримувати дарувальника чи третіх осіб, проте вказане не означало, що не можна укласти договір довічного утримання взагалі, просто дану умову заборонялось включати у договір дарування. Незважаючи на це, зазначені договори часто зустрічалися у практиці як до 1928 р., так і після 1940 р. [1, 123].

У роки Великої Вітчизняної війни і після неї в умовах зубожіння значної частини населення судова практика знов зіткнулася з необхідністю вирішення суперечок, які виникали з договорів відчуження житлових будов під умовою надання продавцю довічного утримання. Інша, відмінна від тієї, що існувала за часів непу соціально-економічна ситуація спонукала багато вчених-юристів шукати теоретичне обґрунтування для визнання вказаних договорів дійсними. Їх аргументи можна стисло сформулювати таким чином: а) у цивільному законодавстві РРФСР немає вичерпного переліку всіх видів договорів, і відсутність в ЦК РРФСР згадки про той або інший договір не означає його недійсності; б) договір продажу житлової будови під умовою безкоштовного довічного утримання — це тип безіменного відшкодувального договору: у ньому є ціна у вигляді натурального еквівалента [22, 23-26]. Але деякі вчені відстоювали думку про недійсність таких угод [19, 137-139].

Лише при ухваленні ЦК РРФСР 1964 р. [3] була допущена можливість рентних відносин, правда, у вельми обмеженій сфері. Закріплюючи в ст. ст. 253- 254 даного Кодексу норми про договір купівлі-продажу житлового будинку з умовою довічного утримання продавця, радянський законодавець не поступився ідеологічними принципами і вирішив, що такі відносини тільки для випадків відчуження індивідуальних житлових будинків непрацездатними громадянами іншим громадянам, які беруть на себе обов'язки по довічному утриманню непрацездатних [7, 9].

З метою задоволення сучасних соціально-економічних потреб, удосконалення законодавства та приведення у відповідність з нормами права зарубіжних країн, особливо Європейського Союзу, Цивільним кодексом України 2003 р. були регламентовані договір ренти та договір довічного утримання у сучасному вигляді, який повністю відокремив їх від інших цивільно-правових конструкцій.

Таким чином, зародження, виникнення та закріплення рентних правовідносин у сучасному законодавстві можна поділити на такі етапи: 1) зародження (за часів Стародавніх Греції, Єгипту та Карфогену); 2) виникнення (древньоримський період — закріплення емфітевзису); 3) подальший розвиток та закріплення (період середньовіччя — закріплення рентних договорів у законодавствах Західної Європи та дореволюційній Росії та Україні); 4) остаточне офіційне закріплення одного з видів рентних договорів у ЦК СРСР (1964-2003); 5) рецепція та остаточне закріплення у ЦК всіх видів рентних договорів (з 2003 р. по теперішній час).

Список використаних джерел:

1. Великорода О. М. Виникнення договору довічного утримання в Україні // Проблеми вдосконалення правового регулювання щодо вивчення прав та основних свобод людини і громадянина в Україні : матеріали регіон. міжвуз. наук. конф. молодих аспірантів (м. Івано-Франківськ, 19 квіт. 2003 р.). — Івано-Франківськ : Плай, 2003. — С. 118-119.
2. Великорода О. М. Договір довічного утримання : дис. ... канд. юрид. наук / О.М. Великорода. — Івано-Франківськ, 2006. — 193 с.
3. Великорода О. Становлення інституту довічного утримання // Право України. — 2003. — № 12. — С. 121-128.
4. Гримм Д. Д. Лекции по догме римского права / Д. Д. Гримм. — М., 2003. — 317 с.
5. Голикова А. Н. Договор ренты в гражданском праве : дис. ... канд. юрид. наук / А. Н. Голикова. — М., 2006. — 196 с.
6. Дождев Д. В. Римское частное право : учебник / Д. В. Дождев. — М. : НОРМА, 2003. — 356 с.
7. Ем В. С. Договор ренты // Законодательство. — 1998. — № 5. — С. 8-19.
8. Тищик Б. Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу : навч. посіб. / Б. Й. Тищик, - Л. : Світ, 2001. — 495 с.

Pysmenna O.P., Doctor of Law, associate professor,

Vanzhula O.M., student,

Vinnitsa National Agrarian University

AGREEMENT OF RENT: HISTORICALLY LEGAL ANALYSIS

The relevance of the topic chosen due to the fact that the contract rent is a separate type of agreements aimed at transfer of property ownership. From other agreements of this group is it different scope and specific nature of relations that develop between the parties.

The subject of the contract rent, on the one hand there is property that is alienated from the

contract rent and rent of inshoho- she paid her rent contract is oderzhuvachevi. Storonamy recipient rent and the rent payer, which according to its st. 773TsK can be physical, barn and yuotdychni person.

The legislation does not specify what kind of property can be subject to agreement of rent. Thus, the contract

can be transmitted to rent any movable and immovable property, and speak the language of the law "On Profit Tax" - any tangible and intangible assets as well as securities and derivatives, which are interested in receiving the rent payer.

Keywords: *contract rent, rent, rental income, a perpetual annuity, life rent, redemption rent, perpetual lease.*

УДК 347.994:347.94(477)

ВАЖЛИВІСТЬ ДОКАЗІВ І ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Головчук В.А., к.ю.н., старший викладач,

Левченко А.О., студент,

Вінницький національний аграрний університет

У данній статті проведено теоретичні та практичний аналіз важливості доказів і доказування у цивільному судочинстві України. Розглянуто поняття «докази» та «засоби доказування» проведено аналіз засобів доказування. Визначено питання обов'язку доказування та можливості звільнення осіб від тягара доведення обставин. В процесі визначення завдань даної статті, запропоновано більш ширше поняття доказів та доказування у цивільному судочинстві України, і встановлено дві основні функції які виконують докази, а саме функція інформаційна, відповідно до якої кожен доказ несе певний обсяг інформації про обставини, що мають значення для справи, та функція освідчувальна, відповідно до якої суд обґрунтовує свої висновки у судовій справі лише на підставі і за допомогою досліджених доказів. Отже, важливість доказів і доказування у цивільному судочинстві України обумовлена тим, що для вирішення кожної справи вони мають загальнообов'язковий характер, оскільки на підставі їх суд вирішує справу по суті і виносить рішення.

Ключові слова: *докази, доказування, цивільний процес, суд, фактичні дані, сторони.*

Постановка проблеми. Важливе значення для справедливого судового розгляду мають докази і процес доказування, їх якість та процесуальний порядок отримання. Неодноразово про це зазначено у рішеннях, Європейського суду з прав людини. Доказування в цивільному судочинстві України важко переоцінити, і найкраще це можна проілюструвати словами науковця, процесуаліста Є.В. Васьковського, який зазначав: «Суд не має права вірити сторонам на слово. Він не може задовольнити позовну вимогу на тій підставі, що вважає позивача чесною людиною, яка неспроможна пред'явити неправомірну вимогу, і так само не може відмовити в позові, керуючись тим, що заперечення відповідача заслуговують на увагу через його моральні якості та повну

